

Wierzytelności w firmie

1. Tryby zawierania umów

Przepisy Kodeksu cywilnego regulują trzy podstawowe sposoby zawierania umów. Strony mogą ułożyć i zawrzeć stosunek zobowiązaniowy przez złożenie i przyjęcie oferty, w trybie aukcji lub przetargu oraz w wyniku negocjacji.

1.1. Zawarcie umowy w trybie ofertowym

Często do zawarcia umowy dochodzi poprzez przyjęcie oferty. Tryb ofertowy jest najprostszym sposobem zawarcia umowy. Sprowadza się do wzajemnej wymiany oświadczeń woli stron – złożenia oferty i jej akceptacji.

1.1.1. Oferta i termin

Ofertą jest oświadczenie drugiej stronie woli zawarcia umowy, o ile określa istotne postanowienia tej umowy (art. 66 § 1 Kodeksu cywilnego; dalej: k.c.). Oświadczenie woli powinno mieć na tyle stanowczy charakter, by druga strona nie miała wątpliwości, że stanowi ono ofertę. Określenie istotnych postanowień koniecznych do zawarcia oznaczonej umowy zależy od ustalenia rodzaju kreowanego stosunku prawnego i jego unormowania w ustawie.

Oferta może być skierowana do indywidualnie oznaczonej osoby lub do określonej grupy adresatów, według ustalonych przez oferenta kryteriów, np. do przedsiębiorców prowadzących działalność na tym samym rynku:

SN *Prawidłowe odróżnienie oferty od zaproszenia do zawarcia umowy wymaga przeprowadzenia oceny, czy w konkretnym wypadku do potencjalnego kontrahenta kierowana była informacja o możliwości zawarcia określonej umowy i płynących z niej korzyściach, czy też sprecyzowana została jednoznaczna propozycja zawarcia z nim określonej umowy. Pierwsza sytuacja odpowiadać będzie zaproszeniu do zawarcia umowy, drugą należy już kwalifikować jako ofertę.*

(wyrok SN z 17 czerwca 2010 r., III CSK 297/09).

Oferent może oznaczyć w ofercie termin, w ciągu którego będzie oczekiwać odpowiedzi. Oferent może wskazać termin początkowy i końcowy. Brak określenia terminu początkowego powoduje, że oferta wiąże od chwili, gdy doszła do adresata w taki sposób, że mógł się zapoznać z jej treścią. Wyznaczając termin końcowy, oferent może podać konkretną datę (31 grudnia), pewien okres (tydzień) bądź zdarzenie przyszłe, pewne. W braku innego oznaczenia stosuje się zasady przewidziane w ustawie (art. 66 § 2 k.c.), tj.:

- oferta złożona w obecności drugiej strony albo za pomocą środka bezpośredniego porozumiewania się na odległość przestaje wiązać, gdy nie zostanie przyjęta niezwłocznie,
- oferta złożona w inny sposób przestaje wiązać z upływem czasu, w którym składający ofertę mógł w zwykłym toku czynności otrzymać odpowiedź wysłaną bez nieuzasadnionego opóźnienia.

Oferta jako oświadczenie woli w zasadzie może zostać złożona w dowolny sposób, przez każde zachowanie, które dostatecznie ujawnia stanowczą wolę zawarcia umowy o określonej treści, także w postaci elektronicznej (art. 60 k.c.):

SA *Ujawnienie woli osoby dokonującej czynności prawnej może nastąpić także w sposób dorozumiany poprzez jakiekolwiek zachowanie się, uzewnętrzniające tę wolę w sposób obiektywnie zrozumiały, a więc albo wyraźnie, albo dorozumianie przez jakiekolwiek zachowanie się, które w okolicznościach towarzyszących w sposób dostatecznie jasny wyraża wolę wywołania skutków prawnych objętych treścią czynności prawnej.*

(wyrok SA w Białymstoku z 1 lutego 2018 r., I ACa 712/17).